

۱۳۰

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج

گلرنگ رقم سینا مناسب کشت در مناطق دیم سرد و معتدل کشور

مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

۱۳۹۶

ویژه مروجان مسئول پهنه های تولیدی

مقدمه

گیاه گلرنگ با نام علمی (*arthamus tinctorius* (L.) متعلق به خانواده مرکبان یا آستراسه است و یکی از دانه‌های روغنی و تنه‌ها محصول روغنی بومی کشور ما محسوب می‌شود. این گیاه ریشه‌های قوی و عمیق دارد و به همین خاطر، نسبت به خشکی و شوری خاک، مقاومت بالایی دارد و سایر خصوصیات مورفولوژی و فیزیولوژی آن سبب شده است تا برای کشت در اراضی دیم و در تناوب با گندم و نخود مناسب است.

تحقیقات انجام شده بر روی این گیاه در سال ۱۳۷۶، توسط مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم و بررسی بر روی آفات و بیماری‌ها و سایر عوامل محدودکننده مانند شوری و خشکی، نشان داد که این گیاه برای کشت در اراضی دیم، مناسب است (شکل ۱).

شکل ۱- نمایی از مزرعه کشت گلرنگ رقم سینا

خصوصیات بارز رقم سینا

لاین ۵۳۷۵۹۸ PI- تحت نام سینا، در سال ۱۳۸۶ به عنوان اولین رقم گلرنگ مناسب شرایط دیم معرفی شد. نتایج بررسی در هفت استان نشان داد: رقم سینا از نظر سازگاری با میانگین ۲/۱۳۴۷ کیلوگرم درهکتار، نسبت به ارقام شاهد زرقان و محلی اصفهان، عملکرد بهتری دارد. گلرنگ رقم سینا زودرس تر از شاهد، با تیپ رشد بینابین، مقاوم به تنش خشکی، خاردار، دارای گل های زرد نارنجی، با متوسط ارتفاع بوته ۵/۱۰۳ سانتی متر و وزن هزار دانه ۳۴/۷ گرم است (شکل ۲).

شکل ۲- شکل ظاهری گیاه گلرنگ رقم سینا

توصیه های به زراعی

تاریخ کشت: با توجه به نتایج به دست آمده از بررسی بلندمدت داده های هواشناسی در مناطق معتدل سرد، بهترین زمان کشت پاییزه، دهه اول آبان ماه، قبل از اولین بارندگی است. بهترین تاریخ کشت بهاره برای مناطق دیم سردسیر نیز کشت در اسفندماه و در اولین فرصت ممکن بعد از گاورو شدن زمین است.

عمق کشت: گلرنگ به کشت عمیق حساس است و مناسب ترین عمق کشت آن، دو تا سه سانتی متر است. **بذر:** میزان بذر مصرفی در شرایط مناسب تهیه زمین، بافت سبک خاک و کشت بهاره، ۱۵ کیلوگرم در هکتار و در خاک های سنگین، ۲۰ کیلوگرم در هکتار است.

نوع بذرکار و فاصله ردیف: با توجه به عمق کشت گلرنگ، بذرکارهایی که سطحی کشت می کنند، بهتر از سایر کارنده ها هستند. به همین دلیل، کارنده های آبی، مناسب تر از عمیق کارها هستند.

فاصله ردیف ها نیز ۵۰ تا ۶۰ سانتی متر در نظر گرفته شود تا امکان ورود به مزرعه با تراکتور برای کولتیواتور زدن بین ردیف ها و یا سمپاشی در مراحل قبل از به ساقه رفتن گلرنگ، فراهم باشد (شکل ۳).

نیاز کودی: باتوجه به آزمون خاک، درکشت پاییزه رقم سینا، فرمول کودی از ته (N_{۶۰}) و فسفات (P_{۳۰}) در

مناطق دیم سردسیر و معتدل سرد مناسب است.

مبارزه با علف‌های هرز: برای کنترل علف‌های

هرز به روش مکانیکی، در مرحله ۴-۶ برگ، زدن پنجه غازی مناسب است و به روش شیمیایی، از علف کش‌های گالانت با دُز ۲ لیتر و سوپرگالانت با دُز ۷۵۰ سی سی در هکتار، برای علف‌های هرز باریک برگ توصیه می‌شود.

شکل ۳- زدن کولتیواتور بین ردیف‌های گلرنگ

جهت مبارزه مکانیکی با علف‌های هرز

مبارزه با آفات و بیماری‌ها: مگس گلرنگ و کرم

غوزه، از آفات مهم گیاه گلرنگ است و در برخی از سال‌ها، خسارت شدید وارد می‌کند. از سم‌های سیستمیک مانند «متاسیستوکس» و یا سم‌های نفوذی مانند «دiazinon» برای مبارزه با لاروهای این آفت‌ها می‌توان استفاده کرد.

عنوان: گلرنگ رقم سینا (مناسب کشت در مناطق دیم سرد و معتدل کشور)

نویسنده: سید سعید پورداد

ویراستار ترویجی: ام البنین تاجیک

ویراستار ادبی: زهره عتیقه چی

مدیر داخلی: شیوا پارسانیک

سر ویراستار: وجیهه سادات فاطمی

تهیه شده در: مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور، دفتر شبکه دانش

و رسانه های ترویجی

ناشر: نشر آموزش کشاورزی

شمارگان: ۲۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول/۱۳۹۶

قیمت: رایگان

مسئولیت صحت مطالب با نویسنده است.

شماره ثبت در مرکز فناوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۵۲۷۳۶ به تاریخ ۹۶/۹/۲۶ است.

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، پلاک ۱ و ۲، معاونت ترویج،

صندوق پستی: ۱۱۱۳-۱۹۳۹۵، تلفکس: ۲۲۴۱۳۹۲۳-۲۱.

کشت به موقع و استفاده از ارقام خاردار، در کاهش خسارت این آفت مؤثر است (شکل ۴ و ۵).

شکل ۴- آفت لارو غوزه گلرنگ

شکل ۵- آفت مگس گلرنگ

نحوه برداشت: با توجه به اینکه اندازه و وزن دانه گلرنگ نزدیک به گندم است و این گیاه به ریزش دانه حساس نیست، بنابراین با استفاده از کمباین های موجود، به راحتی برداشت می شود و از نظر تنظیمات کمباین، شبیه تنظیمات برداشت گندم است.

خلاصه مطالب

رقم سینا در تمامی مناطق، طی سال های متفاوت، در درون ایستگاه های تحقیقاتی مورد بررسی قرار گرفته است و عملکردی بیش از شاهد داشته و پایدارترین رقم از نظر عملکرد نسبت به ژنوتیپ های برتر بوده است. این لاین به دلیل عملکرد بهتر، برای کشت در مناطق دیم معتدل سرد به صورت پاییزه و در مناطق سردسیر به صورت بهاره، مناسب است.

رقم سینا زودرس، با تیپ رشد بینابین، مقاوم به تنش خشکی، خاردار، دارای گل های زرد نارنجی، با متوسط ارتفاع بوته $103/5$ سانتی متر، وزن هزاردانه $34/7$ گرم و میانگین روغن دانه $30/1$ درصد است. همچنین به سبب خاصیت کودپذیری، قابلیت کشت در شرایط آبیاری تکمیلی را دارد. بذر این رقم از طریق معاونت مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم قابل تهیه است.